

býti odsouzen pro přestupek podle §§ 8, 411 tr. zák., poněvadž tento trestný čin je již obsažen ve zločinu podle §u 98 b) tr. zák., jímž byl obžalovaný současně uznán vinným. Nalézací soud zjišťuje po skutkové stránce, že obžalovaný, přistižen byv manžely K-ovými při trhání hrušek na jejich zahradě, odběhl ke hromádce šterku, ležící u plotu jeho zahrádky, nasbíral tam kameny, vrátil se na K-ovu louku a ze vzdálenosti asi 25 kroků jal se házetí kameny po K-ových, kteří z obavy, by nebyli zasáhnuti, ustoupili do svého dvora; že se tam obžalovaný za nimi přiblížil, ustavičně po nich házel kameny a pohrozil Františku K-ovi slovy: »Když hned neodejdeš, tak ti vypustím střeva«; že K., obávaje se, aby obžalovaný mu skutečně nějak neublížil, upustil od jeho dalšího pronásledování. Dále zjišťuje soud, že vůle manželů K-ových směřovala k tomu, by pronásledováním obžalovaného zaplašili, že však od tohoto rozhodnutí musili upustiti pod tlakem násilného počínání si a zejména pod dojmem pohružky vůči Frant. K-ovi pronesené. Posléze praví se v rozsudku, že zejména v uvážení zjištěných okolností, jež pohružku doprovázely a jimiž podle úmyslu obžalovaného měla býti stupňována intenzita nátlaku na vůli K-ovu, nabyl soud přesvědčení, že obžalovaný zamýšlel svým jednáním, jež vyvrcholilo v pohružce, vynutiti na K-ovi, by upustil od jeho stíhání. Z oněch zjištění vychází, že jednání obžalovaného vzešlo z téhož podnětu a rozhodnutí, spadalo časově i místně v jedno a tvořilo jediný a souvislý celek. Zjištěními rozsudkovými, že podle úmyslu obžalovaného měla býti okolnostmi pohružku doprovázejícími (házením kamením) stupňována intenzita nátlaku na vůli napadeného K-a a že obžalovaný zamýšlel svým jednáním, jež vyvrcholilo v pohružce, vynutiti upuštění od svého stíhání, — je na jisto postaveno, že obžalovaný celým svým jednáním sledoval jeden a týž cíl, by totiž na manželích K-ových vynutil, by upustili od jeho stíhání, a že jako prostředku k dosažení tohoto cíle užil jednak slovní pohružky, jednak házení kamením. Poněvadž podle celého stavu věci a podle zjištění rozsudku záležela hlavní trestná činnost v donucování manželů K-ových k jistému rozhodnutí vůle, není přípustno, by vedlejší činnost, která byla pouhým prostředkem k dosažení zamýšleného výsledku, byla kvalifikována jako samostatný čin trestný. Nelze proto v souzeném případě v házení kamením, které sloužilo pouze za prostředek k uskutečnění dále jdoucího úmyslu, to jest k vydírání, spatřovati konkurující přestupek podle §§ 8, 411 tr. zák. V probraném směru je proto zmateční stížnost důvodna.

Čís. 2849.

Zločin zběhnutí (deserce) podle §u 183 voj. tr. zák. jest deliktem trvalým.

Při deliktech trvalých jest možna spoluvina také po předsevzetí činu, jímž byl protizákonný stav přivoděn.

Předpisu §u 21 čís. 2 zák. na ochranu republiky lze užiti i při pomáhání zběhovi, ač jednání jeho jest deliktem trvalým a v době, kdy mu pachatel poskytuje pomoc, jeho trestná činnost dosud ukončena není.

Rozdíl mezi skutkovými podstatami podle §u 220 tr. zák. a §u 21 čís. 2 zák. na ochr. rep.

Ustanovení §u 21 čís. 3 zákona na ochranu republiky neplatí pouze pro případy, v nichž bylo nadržováno osobě blízké, jež spáchala před tím vojenský zločin *uno actu*, nýbrž má místo i bylo-li nadržováno osobě blízké, jež spáchala před tím vojenský zločin, jenž je podle své povahy deliktem trvalým.

(Rozh. ze dne 14. července 1927, Zm II 142/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Mor. Ostravě ze dne 1. února 1927, jímž byl obžalovaný podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro zločin pomáhání k vojenskému zločinu podle §u 21 odst. první zákona na ochranu republiky.

D ů v o d y:

Rozsudkem soudu první stolice byl obžalovaný podle §u 259, čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro zločin podle §u 21 čís. 1 zák. na ochranu republiky spáchaný prý tím, že dne 17. a 18. dubna 1926 pomáhal v P. pokud se týče v L. Jurku P-imu, vojínu jezd. pl. č. 6 v Brně, při vojenském zločinu zběhnutí. Nalézací soud vzal za prokázáno, že se voják Jurko P. vzdálil dne 16. dubna 1926 svémocně od remontní eskadrony jezdeckého pluku č. 6 v Brně v úmyslu, by se na vždy vyhnul své vojenské povinnosti, a že zůstal v tomtéž úmyslu vzdálen až do svého zatčení (t. j. až do 22. dubna 1926), zjistil dále, že jmenovaný voják přišel dne 17. dubna 1926 v noci ve vojenském stejnokroji k obžalovanému, který tehdy bydlel u Viktorie N-ové (v P.), sdělil mu, že utekl z vojny, že obžalovaný nechal ho, ač věděl, že je vojenským zběhem, u sebe přes noc, že Jurko P. odešel následujícího dne ráno ku svému známému do L. a že obžalovaný ho tam téhož dne navštívil a se s ním celý den stýkal, osvobodil však přes to obžalovaného od obžaloby pro onen zločin, s tím odůvodněním, že obžalovaný nepomáhal Jurku P-imu při spáchání zločinu zběhnutí, nýbrž že ku zjištěnému jednání obžalovaného došlo po spáchání vojenského zločinu zběhnutí Jurkem P-im, totiž v době, kdy tento byl se již vzdálil v úmyslu zběhnutí od svého vojenského oddílu, že obžalovaný, nechav Jurku P-iho, o němž věděl, že jest zběhem, u sebe v bytě přes noc, nadržoval mu po spáchání zločinu zběhnutí ukrýváním, tak že tu jde nikoli o skutkovou podstatu zločinu podle §u 21, čís. 1 zák. na ochranu republiky, nýbrž jediné o skutkovou podstatu zločinu podle §u 21, čís. 2 téhož zákona, a že pro posléze uvedený zločin nelze obžalovaného trestati, ježto tento jako bratr obžalovaného nadržoval oním způsobem osobě blízké (§ 21, čís. 3 zák. na ochranu republiky). Zmateční stížnost státního zastupitelství napadá tento rozsudek číselně důvody zmatečnosti podle §u 281 čís. 9 a) a 10 tr. ř., věcně však jen prv citovaným důvodem zmatečnosti. Podle jejího názoru měl obžalovaný býti uznán vinným zločinem podle §u 21 čís. 1

zák. na ochranu republiky proto, že tu šlo o pomáhání při vojenském zločinu zběhnutí. Zločin zběhnutí je prý deliktem trvalým, není prý tedy spáchán, t. j. dokonán již tím, že se vojín vzdálil od svého vojenského oddílu v úmyslu, by se navždy vyhnul své vojenské povinnosti, nýbrž takovým opuštěním vojenského oddílu počíná prý teprve činnost zběhnutí, jež trvá dotud, dokud se zběh ku svému vojenskému tělesu sám nevrátí nebo není donucen k ukončení zběhnutí. Ostatně může prý vojín pojeti a uskutečniti úmysl zběhnutí, t. j. úmysl vyhnouti se navždy své vojenské služební povinnosti, také teprve po opuštění vojenského oddílu, pokud zůstává vzdálen od svého vojenského tělesa. Stejně lze prý však pomáhati při zločinu zběhnutí dotud, dokud činnost zběhnutí trvá. Vojín Jurko P. nespáchal prý zločin zběhnutí podle §§ 183, 199 voj. tr. zák. jen dne 16. dubna 1926 v Brně, nýbrž páchal prý tento zločin od 16. do 22. dubna 1926 a obžalovaný pomáhal prý mu svou zjištěnou činností spadající do doby trvání zběhnutí k tomu, by mohl v úmyslu zběhnutí zůstatí vzdálen od svého pluku, t. j. by mohl ve zběhnutí pokračovati. Z důvodové zprávy k §§ 21—24 zák. na ochranu republiky vychází prý na jevo, že zákonodárce neměl v úmyslu, vytvořiti v těchto směrech nové trestní normy. Zdůrazňuje-li prý tedy uvedená zpráva, že společným účelem posléze zmíněných ustanovení zákona jest ochrana branné moci republiky jako nejúčinnější záštity její bezpečnosti vnější, označujíc zároveň brannou moc jako nejcennější statek, nelze prý zajiště míti za to, že zákonem na ochranu republiky mělo býti zběhům ulehčeno ukrývání u osob blízkých, nýbrž dlužno prý míti za to, že ustanovením §u 21, čís. 3 přiblížil se tento zákon k výsadám daným příbuzným v §u 216 tr. zák. jen pro ten případ nadržování, kdy osoba blízká byla postavena před hotový trestný fakt vojenského zločinu, aniž sama do trestné činnosti vojenského zločince umožněním nebo usnadněním činu zasáhla. Nadržuje-li prý osoba blízká pachateli vojenského zločinu uno actu spáchaného po jeho spáchání, tedy v době, kdy na věci nemůže již ničeho změnit, ježto čin jest již dokonán, ukrýváním atd., je prý ovšem beztrestnou. Podá-li prý však taková osoba pomocnou ruku zběhovi, jenž dosud zatčen nebyl, a, jeho činnost zběhnutí dosud trvá, ukrývajíc ho, jak prý se stalo v souzeném případě, umožňuje nebo usnadňuje prý mu tím další páchání zločinu zběhnutí nebo stěžuje tím stíhání zběha a zodpovídá prý za tuto pomoc mu poskytnutou podle §u 21 čís. 1 zák. na ochranu republiky, ježto prý zasáhla vlastním jednáním do trestné činnosti zběhovy.

Zmateční stížnosti nelze přiznati oprávnění. Zločinu zběhnutí podle §u 183 voj. tr. zák. může se vojín dopustiti dvojím způsobem, buď tím, že se svémocně vzdálí od svého vojenského oddílu v úmyslu, by se navždy vyhnul své vojenské služební povinnosti, nebo tím, že zůstává v tomtéž úmyslu vzdálen od svého vojenského tělesa. S názorem zmateční stížnosti, že zločin zběhnutí je deliktem trvalým, t. j. že skutkovou podstatu zběhnutí tvoří nejen přivodění, nýbrž i udržování stavu trestným činem přivoděného, dlužno souhlasiti. (Finger, Das Strafrecht, 1. sv., 3. vyd., str. 575 pozn. 499.) Stížnost má dále také pravdu, pokud tvrdí, že vojín může se dopustiti zločinu zběhnutí také teprve po opu-

štění vojenského oddílu tím, že pojme teprve po vzdálení se od svého vojenského tělesa úmysl vyhnouti se navždy své vojenské povinnosti služební, a zůstává pak v tomto úmyslu vzdálen, a že osoba občanská může se také v tomto případě dopustiti svádění nebo pomáhání k vojenskému zločinu zběhnutí podle §u 21 čís. 1 zák. na ochranu republiky. V takovém případě jde právě o svrchu naznačený druhý případ zločinu zběhnutí v §u 183 voj. tr. zák. uvedený, pokud se týče o svádění nebo pomáhání k tomuto vojenskému zločinu. Ze všeho toho nelze však dovozovati, že rozsudek posoudil věc právně mylně, shledav ve zjištěném jednání obžalovaného nikoli skutkovou podstatu zločinu podle §u 21, čís. 1 zákona na ochranu republiky, nýbrž skutkovou podstatu zločinu podle §u 21, čís. 2 téhož zákona a sprostil-li v důsledku toho obžalovaného jako osobu blízkou ve smyslu §u 21, čís. 3 téhož zákona z obžaloby. V souzeném případě závisí správné právní posouzení věci v podstatě na výkladu slov »po spáchání jeho« (t. j. vojenského zločinu) v §u 21, čís. 2 zák. na ochranu republiky. Kdyby bylo ona slova vykládati v ten rozum, že vojenský zločin musí býti v době nadržování dokonán i tenkrát, jde-li o delikt trvalý, bylo by lze pokládati stížnost za odůvodněnou; neboť zločin zběhnutí, jehož Jurko P. se dopustil tím, že v úmyslu zběhnutí zůstal vzdálen od svého vojenského oddílu, nebyl dne 17. a 18. dubna 1926 ještě dokonán, ježto onen protizákonný stav tenkrát ještě trval, a při deliktech trvalých je možna spoluvina také po předsevzetí činu, jímž protizákonný stav byl přiveděn. (Finger, Das Strafrecht, 1. sv., 3. vyd., str. 576.) Tohoto předpokladu tu však není. Důvodová zpráva, již se stížnost dovolává, praví výslovně: »Ustanovení ta (§§ 21—24 zák. na ochranu republiky) přejata byla většinou z platných zákonů, takže jich účelem je pouze unifikovati trestní ochranu tohoto nejcennějšího statku branné moci. Tak § 21 rovná se §§ 220 a 222 tr. zák. se změnou, že v případě čís. 2 není vinník trestný, nadržoval-li osobě blízké.« Dlužno tedy zkoumati, zdali a pokud byly skutkové podstaty zločinu podle §§ 222 a 220 tr. zák. ustanoveními § 21 zák. na ochranu republiky změněny. Skutková podstata zločinu podle §u 222 tr. zák. odpovídá zločinu podle §u 21, čís. 1 zák. na ochranu republiky; rozdíl mezi těmito ustanoveními zákona záleží v podstatě jen v tom, že § 21, čís. 1 posléze citovaného zákona vypouští ze skutkové podstaty zločinu podle §u 222 tr. zák. označení subjektu vojenského zločinu, takže lze nyní trestati také návod nebo svádění takové osoby, která v době působení na ni není ještě vojákem. Zločin podle §u 220 tr. zák. však spáchal ten, »kdo bez předchozího srozumění (§ 222 tr. zák.) vojákoví nebo muži služebnému ze služby vojenské uprchlému (uprchlíkovi, zběhu) ukázáním cesty, přestrojením, ukrytím, pobytem u sebe poskytnutým nebo jakýmkoli jiným způsobem pomocnou ruku podal a tím další útěk mu ulehčil nebo vypátrání a opětné dostavení uprchlíka ztížil.« Pomáhání zběhovi podle §u 220 tr. zák. lišilo se tedy od pomáhání k vojenskému zločinu zběhnutí podle §u 222 tr. zák. tím, že v §u 220 tr. zák. byla předpokládána pomoc poskytnutá zběhovi, t. j. vojínu, jenž v době poskytnutí pomoci jest již zběhem, a to bez předchozího srozumění s ním. Pomáhala-li tudíž osoba občanská bez předchozího sroz-

umění uvedeným způsobem zběhovi za trvání jeho zběhnutí, bylo její jednání posuzovati nikoli jako pomáhání ku zločinu zběhnutí podle §u 222 tr. zák., nýbrž jako nadržování zběhovi podle §u 220 tr. zák. Ustanovení §u 21, čís. 2 zák. na ochranu republiky, jež nastoupilo na místo §u 220 tr. zák., zní: »Stejně se trestá, kdo pachateli vojenského zločinu po spáchání jeho nadržuje ukrýváním nebo pomáháním k útěku nebo na útěku.« Rozdíl mezi §em 220 tr. zák. a §em 21, čís. 2 zák. na ochranu republiky spočívá v podstatě v tom, že podle §u 220 tr. zák. bylo takové nadržování trestným jen, pokud šlo o zločin zběhnutí, kdežto § 21, čís. 2 zákona na ochranu republiky rozšiřuje trestnost takového nadržování také na ostatní vojenské zločiny. Posléze jest důležitým nové ustanovení §u 21, čís. 3 posléze cit. zákona, podle něhož v případě čís. 2 téhož ustanovení zákona není vinník trestným, nadržoval-li osobě blízké.

Za tohoto stavu věci dlužno přisvědčiti názoru, že slova »po spáchání« v §u 21, č. 2 zákona na ochranu republiky obsažená mají jen vyjádřiti rozdíl od účastenství, jímž jest poskytování pomoci a úmluva této pomoci před činem nebo při něm, že nemá tím býti dotčena otázka dokonání činu a že lze proto užití ustanovení §u 21, čís. 2 zákona na ochranu republiky i při pomáhání zběhovi, ač jednání jeho je deliktem trvalým a proto v době, kdy pachatel mu poskytuje pomoc, jeho trestná činnost ještě ukončena není (Milota, Zákon na ochranu republiky, str. 83). Ukrývání pachatele vojenského zločinu, pomáhání mu k útěku nebo na útěku osobou občanskou předpokládá podle povahy věci zpravidla ne-li útěk, aspoň vzdálení se takového vojína od vojenského oddílu. Takový voják bude tedy pravidelně zběhem nebo, spáchal-li jiný vojenský zločin, kromě toho také zběhem, jak dokazuje správně Lepšík ve svých poznámkách k §u 21 zákona na ochranu republiky (Dr. Josef Lepšík, Zákon na ochranu republiky, str. 89). S výkladem, jehož se dostává slovu »spáchání« u deliktu trvalého ve zmateční stížnosti, nelze tudíž souhlasiti také proto, že ten výklad odporuje přímo účelu ustanovení §u 21, čís. 2 zák. na ochranu republiky a činil by je illusorním. Zajisté musí tu postačiti, byl-li protiprávní stav, jehož přivodění a udržování zakládá skutkovou podstatu deliktu trvalého, již přivoděn. U nadržování zběhnutí bude se tím rozuměti, že voják, jemuž se nadržuje, jest v této době již zběhem (Lepšík, str. 89). Ani zákon na ochranu republiky, ani jeho genese ani důvodová zpráva k němu neposkytují tudíž dostatečné opory pro názor stížnosti, že ustanovení §u 21, čís. 3 zák. na ochranu republiky platí pouze pro případy, v nichž bylo nadržováno osobě blízké, jež spáchala před tím vojenský zločin *uno actu*, a že ono ustanovení nemá místa, bylo-li nadržováno osobě blízké, která spáchala před tím vojenský zločin, jenž je podle své povahy deliktem trvalým. Že nelze z toho, že důvodová zpráva označuje brannou moc jako neúčinnější záštitu vnější bezpečnosti republiky a jako nejčinnější statek, usuzovati, že ustanovení §u 21, čís. 3 zákona na ochranu republiky platí jen s omezením stížností tvrzeným, netřeba dokazovati. Zákon na ochranu republiky rozšířil, jak uvedeno, v §u 21, čís. 2 trestnost nadržování na všechny vojenské zločiny, ustanovil však zároveň v §u 21, čís. 3 bez jakékoliv výhrady, že v případě čís. 2, §u 21 není vinník trestným, na-

držoval-li osobě blízké. Napadený rozsudek zjišťuje, že obžalovaný nadržoval Jurku P-imu ukrýváním ho v době, kdy tento byl již zběhem a kdy tato okolnost byla obžalovanému známa. Podle shora uvedeného nadržoval tedy obžalovaný řečenému vojínu ukrýváním »po spáchání« vojenského zločinu (zběhnutí). Nešlo tu tudíž o skutkovou podstatu zločinu podle §u 21, čís. 1 zákona na ochranu republiky, jenž by předpokládal pomáhání při vojenském zločinu, nýbrž šlo tu o skutkovou podstatu zločinu podle §u 21, čís. 2 téhož zákona. Tímto zločinem nemohl však obžalovaný býti uznán vinným, poněvadž nadržoval osobě blízké (§ 21, čís. 3 zákona na ochranu republiky). Bylo tudíž zmatečnící stížnost jako neodůvodněnou zavrhnouti.

Čís. 2850.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

Ke skutkové podstatě podle §u 16, čís. 1 i čís. 2 zákona stačí již pouhé abstraktní schvalování trestných činů.

Schvalování vraždy na ministru, kdyby se stal prezidentem republiky, jakož i na komunistických poslancích, kdyby se stali členy vlády, spadá pod § 15, čís. 2, nikoliv pod § 15, čís. 1 zákona.

(Rozh. ze dne 21. července 1927, Zm I 42/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmatečnící stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Jičíně ze dne 16. prosince 1926, pokud jím byl obžalovaný uznán vinným toliko přečinem podle §u 16, čís. 1 zákona na ochranu republiky, místo zločinem podle §u 16, čís. 2 zákona, zrušil napadený rozsudek ve výroku, pokud jím byl obžalovaný uznán vinným přečinem podle §u 16, čís. 1 zák. na ochranu republiky v tomto výroku o vině, následkem toho i ve výroku o trestu vůbec a výrocích s ním souvisejících, jako zmatečný a uznal obžalovaného vinným, že dne 1. září 1926 na ulici v Ch. veřejně, výslovně schvaloval zločin vraždy presidenta republiky a členů vlády, čímž spáchal zločin podle §u 16, čís. 2 zákona na ochr. republiky ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.

D ů v o d y:

Podle rozsudkového zjištění vyjádřil se obžalovaný dne 1. září 1926 veřejně mimo jiné, že kdyby na místo presidenta Masaryka měl přijíti Šrámek (nynější ministr sociální péče), našlo by se v komunistické mládeži více takových Šoupalů, a že by takového Šoupala dělal i sám, dále, že, kdyby komunističtí poslanci vstoupili do vlády, by on (obžalovaný) byl první, který by vzal revolver a všechny je postřílel. V těchto zjištěných výrocích obžalovaného neshledal nalézací soud skutkovou podstatu zločinu podle §u 16, čís. 2 zákona na ochranu republiky (schvalování zločinu, uvedeného v §u 7 téhož zákona, vraždy presidenta republiky nebo člena vlády), pro který byla na obžalovaného vznesena ob-